

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику,

а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовao комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду, на Седници одржаној: 13.09.2018. године.   2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: Председник: редовни професор доктор Дејан Тодоровић, ужа научна област: општа психологија, 15. октобар, 2013., Филозофски Факултет у Београд Ментор: редовни професор доктор Сунчица Здравковић, ужа научна област: општа психологија, 12. март, 2014., Филозофски Факултет у Новом Саду Чланови: редовни професор доктор Слободан Марковић, ужа научна област: општа психологија, 13. децембар 2017., Филозофски Факултет у Београду доцент доктор Оливер Тошковић, ужа научна област: општа психологија са нагласком на методологију, 7. јули 2015., Филозофски Факултет у Београду
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Ивана (Душан) Јаковљев   2. Датум рођења, општина, држава: 10.04.1987. Зрењанин, Република Србија   3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Филозофски Факултет у Новом Саду, МАС Психологија, Мастер психолог   4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2011, Психологија   5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Филозофски Факултет у Новом Саду, 19.06.2010. „Повезаност стила писања и особина личности“; општа психологија   6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Психологија (Општа психологија)
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Карактеристике и механизам утицаја језика у процесу дискриминације боја

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.

У дисертацији се испитују карактеристике и механизми утицаја језика у процесу дискриминације боја. Првобитни фокус је био стављен на категоричку перцепцију боја, феномен по коме се физички једнако различите боје брже разликују ако за њих постоје различити називи. У раду су испитиване четири категорије боја и њихове границе, плава и црвена, јер у српском језику постоје називи за тамније верзије ових боја (тегет и бордо, респективно). Посебно, испитивани су и двојезични говорници, они који осим српског говоре и мађарски језик, у коме нема термина за тегет (али има за бордо). Да би ово испитивање уопште било могуће, прво је на српском изведено испитивање когнитивне засићености које је показало да су од четири испитиване боје само плава и црвена у категорији основних назива за боје. Даље, експерименти су показали разлику између монолингвалних и билингвалних говорника у третману граница за боје и испољавања ефекта категоричке перцепције боја. Рад даље дискутује теоријске импликације овог налаза.

Други део рада фокусира се на механизме којима језик утиче на дискриминацију боја, пре свега тестирањем вербалног и визуелног кодирања при категоричкој перцепцији боја. Резултати показују да ће тип кодирања бити директно диктиран меморијским оптерећењем, а експерименти јасно спецификују и услове јављања овог феномена. Посебно је занимљива улога интеракције језика и перцептивне дискриминације која је добијена у експериментима и која пружа основ за важне теоријске закључке.

Осим ширих теоријских импликација која носе истраживања у базичним наукама, треба нагласити да је ово истраживање дало и додатне податке везане за српски језик, специфично корпус који се тиче описа визуелних стимулуса, и то боје, а који никада овако није испитиван.

Теза има: 214 страница / 10 поглавља / 2 блока прилога
18 слика / 29 графикана / 15 табела
302 референце

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Увод. Увод има неколико делова од којих је сваки опсежно и темељно написан коришћењем најновије литературе. Детаљно се објашњава стање у области које је довело до питања и проблематике третиране у тези. Осим тога, објашњена је физиологија чула вида, као и технички аспекти класификације боја неопходни за разумевање технологије и процедура коришћених у раду.

Предмет, проблем и циљеви. Овај део је изразито прецизно и методично написан и јасно следи из недостатака у објављеној литератури, представљених у претходном поглављу.

Метод и експерименти. Овим делом доминира техничка експертиза кандадата, од демонстације општих знања у домену експерименталне психологије, до детаља везаних за калибрацију монитора, програмирање кодова за експерименте, до звршне статистичке обраде података.

Дискусије експеримента и завршна дискусија. Сваки од експеримента је продискутован детаљно у терминима специфичних налаза као и одговора које даје и нерешених питања која воде следећем експерименту. Ово је све крунисано генералном дискусијом у којој су сада сви ти резултати посматрани заједно са освртом и на научну оригиналност и на претходну литературу.

Сваки део дисертације је добро урађен и задовољава највише научне стандарде.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

M23

- **Jakovljević, I. & Zdravković, S. (2018).** The colour lexicon of the Serbian language – a study of dark blue and dark red colour categories Part 1: Colour-term elicitation task. *Psihologija*. doi: <https://doi.org/10.2298/PSI160521002J>.
- **Jakovljević, I. & Zdravković, S. (2018).** The colour lexicon of the Serbian language – a study of dark blue and dark red colour categories Part 2: Categorical facilitation with Serbian colour terms. *Psihologija*. doi: <https://doi.org/10.2298/PSI171115018J>

M34

- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2016).** The role of visual coding in categorical perception of colour. *ECVP. Perception (Supplement Vol. 45; 209-210)*. Barcelona, Spain
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2015).** Verbal vs. visual coding in the simultaneous color discrimination task. *ECVP. Perception (Supplement Vol. 44; 118)*. Liverpool, UK
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2014).** Color representations in Hungarian-Serbian bilinguals. *ECVP. Perception (Supplement Vol. 43; 145a)*. Belgrade, Serbia.
- **Jakovljević, I., Soranzo, A., & Zdravković, S. (2013).** Color categories for red and blue in Serbian language. *ECVP. Perception (Supplement Vol. 42; 108c)*. Bremen, Germany

M64

- **Jakovljević, I., & Zdravković S. (2017).** *Colour discrimination strategies depend on memory load*. Current trends in Psychology. Book of abstract, 126-128. Novi Sad, Serbia.
- **Jakovljević, I., & Zdravković S. (2017).** *Kognitivna zasićenost naziva za boje u srpskom jeziku – preliminarna studija*. Poster prezentacija na 65. Kongresu psihologa Srbije. Knjiga rezimea, 173-174. Zlatibor, Srbija.
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2016).** *Uloga vizuelnog kodiranja u kategoričkoj percepciji boja*. XXII Empirijska istraživanja u psihologiji. Knjiga rezimea, 9-10. Beograd, Srbija.
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2015).** *Strupov efekat u zadatku perceptivne diskriminacije boja*. XXI Empirijska istraživanja u psihologiji. Knjiga rezimea, 5-6. Beograd, Srbija.
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2014).** *The Stroop effect in the color discrimination task*. 3. Riječki dani eksperimentalne psihologije. Sažeci priopćenja, 23. Rijeka, Hrvatska.
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2014).** *Mentalne reprezentacije boja i dvojezičnost*. XX Empirijska istraživanja u psihologiji. Knjiga rezimea, 10-11. Beograd, Srbija.
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2013).** *Mentalne reprezentacije boja kod dvojezičnih govornika mađarskog i srpskog jezika*. Savremeni trendovi u psihologiji. Knjiga sažetaka, 110. Novi Sad, Srbija.
- **Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2013).** *Kategorička percepcija boja u srpskom jeziku: efekat plavo-teget i crveno-bordo kategorija na zadatak perceptivne diskriminacije*. XIX Empirijska istraživanja u psihologiji. Knjiga rezimea, 9-11. Beograd, Srbija.

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са СЦИ листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Први резултати се односе на задатак излиставања боја и показују да су називи ”плаво” и ”црвено” високо когнитивно засићени, што их квалификује у групу основних назива, за разлику од њихових тамнијих парњака (тегет и бордо). Додатно, код говорника којима је српски матерњи језик, категоричка перцепција боја се јавља и за плаве и за црвене нијансе. Двојезични говорници (српски и мађарски) показују ефекат само са црвеним нијансама.

У експериментима где се испитује тип кодирања, показано је да он директно зависи од меморијског оптерећења примењеног у задатку дискриминације. Када није било меморијског оптерећења испитаници су визуелно кодирани, а када га је било, доминантно су вербално кодирани. Посебно је занимљив утицај типа интерференције на изведбу: вербална усмерава испитаника на вербални аспект задатка (без обзира на доминантно кодирање) док то уопште није случај са визуелном интерференцијом.

Може се закључити да је когниција боја заиста под утицајем језика и то (као што се види код двојезичних испитаника) оног језика који се доминантно користи. Утицај интерференције даље показује колико је интеркција језика и перцепције комплексна и колико језик утиче већ на прве фазе прилива физичких инфомрација о свету око нас. Начин на који језик описује реалност (у случају ових експеримената, простор боја) утиче на изведбу у когнитивним задацима.

Посебно, закључци за српски језик показује да категоричка перцепција боја може бити демонстрирана и на бојама које нису основне, дакле не само на малом скупу примарних категорија.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Дајемо **позитвну оцену** начина приказа и тумачења резултата истраживања.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме: **ДА**
2. Да ли дисертација садржи све битне елементе: **ДА**
3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци: **По начину третирања простора боја и његовог мапирања на рад когнитивног система, а под утицајем конкретног језика**
4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања; **НЕМА**

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:

- **да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана**
- да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни односно измени) или
- да се докторска дисертација одбија

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

проф. др. Дејан Годоровић

проф. др. Слободан Марковић

доц. др. Оливер Тошковић

проф. др. Сунчица Здравковић

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.